

Ympäristövaliokunta
Eduskunta

Viite: HE 129/2022 vp

Lausunto hallituksen esityksestä eduskunnalle laiksi asumisneuvonnan tuesta kunnille vuosina 2023–2027

Ympäristövaliokunta pyytää lausuntoa hallituksen esityksestä laiksi asumisneuvonnan tuesta.

Hallituksen esityksen taustalla on hallitusohjelman tavoite lakisääteistää asumisneuvontaa. Kuntaliiton mielestä esitys on onnistunut kompromissi nykyisessä, osin hyvin hankalassa toimintaympäristössä:

- Uudistus ajoittuu keskelle HV-alueiden rakentumista ja sote-uudistusta. Koska asumisneuvonta on yhteistyötä, jossa sosiaalitoimella on olennainen rooli, asumisneuvonnan uudistamiseen ajankohta sopii huonosti.
- Oikeudellisesti asumisneuvonnalle ei ole luontevaa kotipesää.

Asumisneuvonta on nimitys keskenään erilaisille, erijuurisille toimintatavoille, joissa tavalla tai toisella pyritään turvaamaan tai luomaan edellytykset asumisen jatkuvuudelle silloinkin, kun ihmisen oma kapasiteetti ei tunnu siihen riittävän. **Asunnottomuuden hallinnan ajatus on jaettu taustapyrkimys keskenään erilaisten toimintojen/toimijoiden piirissä.**

Asumisneuvontaa voidaan kehittää monin tavoin. Hallitusohjelma tarjoaa sen kehittämiseksi lakisääteistämistä. Suorasukaisen teknokraattista ratkaisua Kuntaliitto ei pitänyt tarkoituksenmukaisena. Moninaisen työn standardointi pykälien toimeenpanoksi hukkaisi mahdollisuuden reagoida erilaisiin, toisinaan nopeastikin kehkeytyvien tarpeiden/väestöryhmien tunnistamiseen.

Lakiesitystä valmistelevassa työryhmässä Kuntaliitto oli samaa mieltä STM:n kanssa siitä, että asumisneuvontaa ei tule viedä sosiaalihuoltolakiin eikä näin ollen HVA:n tehtäväksi. Kuntaliitto perustelee kantaansa:

1. Sosiaalityön perustehtäviin on sisäänrakennettu ajatus asumisen ongelmien keskeisyydestä ja niiden kanssa työskentelystä. Asumisen kysymykset ovat jo osa sosiaalihuoltoa.
2. Kuntaliitto vastustaa asuntotoimien ohentamista ja niiden resurssien siirtämistä muualle (olipa kyse kuntien viranomaistyöstä tai vuokrataloyhtiöiden työstä). Asuntotoimien laaja, eri toimialojen yhteistyötä koordinoiva rooli tulisi tiedostaa ja niiden toimintaedellytyksiä vahvistaa. HE:n mukainen asumisneuvonnan tuki kannustaa asuntopoliittisten toimien kehittämiseen kunnissa.

Eesitys mahdollistaa:

- Eitys ei vie järjestöpohjaisen työn rahoitusmahdollisuuksia. Järjestökentän mahdollisuudet myös asunnottomuutta ehkäisevään asumisneuvontaan säilyvät.
- Asumisneuvonta voidaan integroida kunnan nykyiseen työhön ja toimintatapoihin, jotka ovat organisoitu kunnissa keskenään eri tavoin. Kunta-kohtainen asumisneuvonnan järjestely on tehokkaampaa kuin irrallisen, ulkoa annetun tehtävän suorittaminen.
- Asumisneuvonnan alkuperäinen ydin asunnottomuuden hallintaan säilyy, asunnottomuuden hallinnan kokonaisuuden ja koordinaatiovastuun tulee olla kunnassa.

Seurannan reaaliaikaisuus on tärkeää:

- On tärkeää, että ARA tuen myöntäjänä seuraa rahoitettujen toimintatapojen toimivuutta ja vaikuttavuutta. Seminaarit, työpajat ja muut tapaamiset ja keskustelut toimijakentän kanssa tuovat näkyviin uuden toimintatavan hyötyjä ja arvioivat niitä myös kriittisesti.
- Tavoitetta hallintamuotoneutraalille asumisneuvonnalle tulee erityisesti arvioida, samalla myös seurauksia vuokrataloyhtiöiden omalle asumisneuvonnalle ja työn jatkuvuudelle.

Asumisen ongelmista saadaan parempi tilannekuva matalan kynnyksen asumisneuvonnan avulla. Asumisneuvonta ei poista asumisen ongelmia, mutta se on tärkeä työväline muiden joukossa, ja sen tehokkaasta käytöstä tarvitsemme sekä lisää kokemusta että tietoa.

SUOMEN KUNTALIITTO

Laura Hassi

Erityisasiantuntija, asuminen